Valtuustoaloite - Ruotsissa olevien muistomerkkien kunnostus (evakossa kuolleiden muistomerkit)

Kvalt 24.02.2025 § 20

Valtuutettu Outi Marttila jätti OMK:n valtuustoryhmän puolesta seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

”*RUOTSISSA OLEVIEN MUISTOMERKKIEN KUNNOSTUS*

Lähtötilanne:
Kittiläläisille on Ruotsin puolella olemassa hyvin oleellisia muistomerkkejä (muistopaasit). Muistopaaseja pitäisi sijaita mm. Wilhelminan, Dorotean, Lycselen ja Åselen hautausmailla. Muistomerkeissä on Kittilän sukujen ihmisiä, jotka ovat meille olleet isiä, äitejä, siskoja, veljiä, tätejä jne.

Ruotsin Wilhelminassa olevan muistomerkin yläosassa on myös teksti "Sotavuosina 1944- 1945 saivat nämä Kittilän suomalaiset pakolaiset täällä viimeisen leposijansa"

Muistomerkit sijaitsevat todennäköisesti kaikissa niissä paikoissa, jotka on merkattu Kittilän metsähautausmaalla sijaitsevaan isoon muistopaasiin "v. 1944-1946 evakossa kuolleiden muistoksi".

Esitämme, että Kittilän kunta yhdessä Kittilän seurakunnan kanssa käy nämä muistomerkit läpi ja tekee tarvittavat kunnostustyöt muistomerkkeihin Ruotsissa.

Kittilässä 24.02.2025

OMK-valtuustoryhmä”

Päätös — Puheenjohtaja Aki Nevalainen totesi, että aloite liitetään pöytäkirjaan ja lähetetään valmisteltavaksi kunnanhallitukselle.

Khall 25.03.2025 § 99

Valmistelija — Kunnanjohtaja Timo Kurula, puh. 040 595 7597

Aloite lähetetään sivistystoimeen kulttuurisihteerin valmisteltavaksi. Valmistelussa tulee ottaa huomioon, että kyseessä on toisen valtakunnan alueella sijaitsevat muistomerkit ja koskien muistomerkkejä on huomioitava lainsäädäntö joka niitä koskettaa.

Esittelijä — Kunnanjohtaja Kurula Timo

Päätösehdotus — Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen sivistystoimeen kulttuurisihteerin valmisteltavaksi.
Valmistelussa tulee ottaa huomioon, että kyseessä on toisen valtakunnan alueella sijaitsevat muistomerkit ja koskien muistomerkkejä on huomioitava lainsäädäntö joka niitä koskettaa.

Päätös — Esitys hyväksyttiin.

Hyvinvlt 22.05.2025 § 48

140/00.04.02/2025

Valmistelija

Vs. kulttuurisihteeri Jaana Hokkanen

Kulttuuritoimeen on tullut valtuustoaloite Ruotsissa olevien, evakossa kuolleiden muistomerkkien kunnostamisesta. Aloite on herättänyt kuntalaisissa runsaasti kiinnostusta, kyselyä ja ideointia. Muistomerkkien kunnostamiseen on tiedusteltu ulkoministeriön näkökantaa. Ulkoministeriön vastauksessa todetaan seuraavaa:

> ”Hyvä Jaana Hokkanen, Kiitos tiedustelustasi Ruotsissa olevien muistomerkkien kunnostusta koskien.
>
> Emme katso asian varsinaisesti kuuluvan ulkoministeriön toimialaan. Kuitenkin ehdottaisin olemaan suoraan yhteydessä ko. ruotsalaisiin kuntiin, joissa muistomerkit sijaitsevat. Lisäksi epävirallisena vinkkinä vielä jollei tämä ollut jo tiedossanne, että Wikipedian mukaan Skelleåften museo on aikanaan ollut suomalaisten evakoiden asioista kiinnostunut. Myös Ruotsin Institutet för språk och folkminnen voisi olla mahdollinen kumppani tässä asiassa, sillä heidän nettisivuillaan on juttu suomalaisista evakoista. Isommassa kuvassa tässä avautunee myös mahdollisuus rakentaa kuntien välisiä ystävyyssuhteita, jos/kun muistomerkit saadaan kunnostettua.
>
> Kunnostustöiden eteneminen voisi olla kiinnostava kokonaisuus Ruotsin edustustollemme maiden välisten suhteiden näkökulmasta, jos työt todellisuudessa saadaan käynnistettyä. Lisäsin siksi viestin kopioksi Suomen Tukholman-suurlähetystön lehdistö- ja kulttuurineuvoksen, Pasi Myöhäsen.
>
> Ystävällisin terveisin, Eero Oinonen, Avustava vastuuvirkamies, Protokolla-asiat”

Museovirasto ei ole vastannut tiedusteluun, joten heillä ei liene asiaan kommentoitavaa.

Kittilän kulttuuritoimi on suunnittelemassa ”Evakko”-matkaa Ruotsiin 2. – 5.10.2025. Tämän matkan suunnittelun aikana luodaan yhteys Ruotsin paikkakuntiin ja seurakuntiin, joissa kittiläläisiä evakkoja on ollut mm. Vilhelmina, Dorotea, Åsele, Lycksele, Skellefteå. Matkan suunnittelussa on mukana Kittilän seurakunta, professori emerita Helena Ruotsala, toimittaja Pekka Mauno ja asiasta kiinnostuneita kuntalaisia.

Tämän matkaprosessin aikana on myös tarkoitus keskustella hautamerkkien kunnostuksesta ja siihen tarvittavista toimenpiteistä. Jos hautamuistomerkkien kunnostuksen osalta tarvitaan Kittilältä taloudellista panosta, otetaan se huomioon vuoden 2026 talousarvioita laadittaessa.

Esittelijä

Sivistystoimenjohtaja Kinnunen Petteri

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että

1) toimenpiteitä muistomerkkien kunnostamiseksi valmistellaan kulttuuritoimessa sekä

2) Ruotsissa evakossa kuolleiden muistomerkkien kunnostamista koskeva valtuustoaloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Kulttuurisihteeri Jaana Hokkanen poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 15:51.